

**IV ЧАКЫРЫЛЫШ ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӨСЛИМ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ БАЕК АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫНЫҢ XXV
УТЫРЫШЫ**

Карап № 41

Баек авылы

29 август 2022 ел

**Баек авыл жирлеге Советы депутаты статусы турында нигезләмәне раслау
хакында**

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы карап бирде:

1. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы депутаты статусы турында нигезләмәне расларга.
2. Үз көчен югалткан дип танырга:
  - 2.1. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советының 2009 ел 10 декабрендәге 1 номерлы «Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы депутаты статусы турында» каарны;
  - 2.2. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советының 2009 ел 30 декабрендәге 2 номерлы «Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советының депутаты статусы турында» 2009 ел 10 декабрендәге № 1 каарына үзгәреш керту турында» каарны
3. Әлеге каарны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарырга, шулай ук Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге рәсми сайтында урнаштырырга.
4. Әлеге карап рәсми басылыш чыккан көненнән үз көченә керә.
5. Әлеге каарның үтәлешен контролльдә тотуны үз карамагымда калдырам.

Баек авыл жирлеге башлыгы:

М.Ф.Фахерлегаянов

Татарстан Республикасы
Мөслим муниципаль районы
Баек авыл жирлегенен
2022 ел 29 август 41 номерлы
карасына күшүмтә

**Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы
депутаты статусы турында нигезләмә**

Элеге Нигезләмә Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы депутатының хокукларын һәм бурычларын, шулай ук депутат үз вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда төп хокукый һәм социаль гарантияләрне билгели.

1 статья. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы депутаты статусының хокукый нигезе

1. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы депутаты (алга таба – депутат) статусы Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы законнары, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Уставы, элеге Нигезләмә нигезендә билгеләнә.

2. Жирле үзидарә органнары депутатның үз хокукларын һәм бурычларын нәтижәле гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыралар.

2 статья. Депутат вәкаләтләре вакыты

1. Депутат вәкаләтләре Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советына сайланган көннән башлана һәм яңа чакырылыш эш башлаган көннән туктатыла, элеге Нигезләмәнен 3 статьясында каралган очраклардан тыш.

2. Депутатның вәкаләтләре вакыты «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге уставы белән билгеләнә.

3 статья. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Депутат вәкаләтләре түбәндәге очракларда вакытыннан алда туктатыла:

- 1) үлем;
- 2) үз теләге белән отставка гитү;
- 3) суд тарафыннан эшкә сәләтsez яисә чикләнгән күләмдә генә сәләтле дип танылу;

- 4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылу яисә вафат булган дип иғълан ителү;
- 5) аңа карата судның гаепләү карапының законлы көченә керүе;
- 6) Россия Федерациясеннән читкә дайми яшәү урынына чыгу;
- 7) Россия Федерациясе гражданлыгыннан яки чит ил гражданы аның нигезендә жирле үзидарә органнарына сыйланырга мөмкин булган Россия Федерациясенең халықара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгыннан чыкканда, Россия Федерациясенең халықара килешүендә башкасы караганда булса, Россия Федерациясенең халықара шартнамәссе нигезендә жирле үзидарә органнарына сыйланырга хокуклы Россия Федерациясе гражданы яки чит ил гражданының чит ил гражданлыгы (подданства) булганда яисә чит ил территориясендә дайми яшәү хокукын раслаучы башка документы булганда;
- 8) сайлаучылар фикере буенча;
- 9) тиешле жирле үзидарә органы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;
- 10) хәрби хезмәткә чакырылу яки аны алыштыручи альтернатив граждан хезмәтенә жибәрү;
- 11) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләрне үтәмәгән очракта;
- 12) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда караган башка очракларда.
- 13) аның жирлек башлыгы, муниципаль район составындагы жирлекнең вәкиллекле органы депутаты буларак вәкаләтләрен туктату.».

2. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында карап вәкаләтләрне вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көннән алып 30 көннән дә соңга калмычка кабул ителә, әгәр бу нигез Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы сессияләре арасында барлыкка килсә - мондый нигез барлыкка килгән көннән өч айдан да соңга калмычка кабул ителә.

3. Татарстан Республикасы Президенты депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәҗәгать иткән очракта, вәкаләтләрне вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көн булып әлеге гаризаның Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советына керү көне санала.

4 статья. Депутат таныклыгы һәм күкрәк билгесе

1. Депутат Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы депутатының шәхесен һәм вәкаләтләрен раслаучы төп документ

булган таныклыкка, шулай ук үз вәкаләтләре чоры дәвамында куллана торган күкрәк билгесенә ия.

2. Депутат таныклыгы һәм күкрәк билгесе турында нигезләмә, аларның тасвирламасы Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы тарафыннан раслана.

5 статья. Депутатның үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру шартлары

1. Депутат депутат эшчәнлеген азат ителмәгән нигездә башкара, депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт вазыйфаларын башкару белән бергә алыш бара, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге уствы белән билгеләнгән очраклардан тыш.

6 статья. Депутат эшчәнлегенең формалары

1. Депутат эшчәнлегенең формалары булып тора:

а) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы утырышларында катнашу;

б) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы комиссияләре эшендә катнашу;

в) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы карауга Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы каарлары проектларын керту;

г) депутат таләбе керту;

д) депутат мөрәжәгатен юллау;

е) дәүләт хакимиите органнарына, жирле үзидарә органнарына, ижтимагый берләшмәләргә һәм аларның вазыйфаи затларына тәкъдимнәр керту;

ж) тиешле вазыйфаи затларга гражданнар хокукларын бозуны кичекмәстән кисәту буенча чаралар күрүне таләп итеп мөрәжәгать итү;

з) сайлаучылар белән эшләү;

и) депутат берләшмәләре, фракцияләр һәм депутат төркемнәре эшендә катнашу;

к) территориаль ижтимагый үзидарә оешмаларында катнашу.

2. Депутат эшчәнлеге шулай ук федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясендә һәм законнарында, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге уставында, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы Регlementында, башка муниципаль актларда каралган башка рәвешләрдә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

7 статья. Депутатның Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы утырышында катнашуы

1. Депутат Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы утырышында шәхсән катнаша.

2. Депутат Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл

жирлеге Советы утырышын үткөрү вакыты һәм урыны турында, карауга кертелә торган мәсьәләләр турында үз вакытында хәбәр итә, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча барлык кирәклө материалларны Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы Регламенты нигезендә ала.

Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы утырышында катнаша алмаганда депутат бу хакта алдан Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы Рәисенә хәбәр итә.

3. Депутат хокуклы:

1) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы комиссияренә һәм тиешле вазыйфаларга сайларга һәм сайланырга;

2) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы карау өчен мәсьәләләр тәкъдим итәргә;

3) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы төзелә торган органнарны формалаштыру һәм Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы сайлый (билгеләнә, килештерелә торган) вазыйфаи затлар кандидатуралары буенча фикер белдерергә;

4) хокукый инициативы гамәлгә ашыру тәртибендә Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы хокукый актлары проектларын кертергә;

5) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы көн тәртибенә, тикшерелә торган мәсьәләләрне карау тәртибе һәм асылы буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр, каарлар проектларына һәм башка актларга төзәтмәләр кертергә;

6) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы утырышында чираттан тыш хисапны яки Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы күзәтчелегендәге теләсә кайсы органның яисә вазыйфаи затның мәгълүматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертергә;

7) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә фикер альшуларда катнашырга;

8) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы утырышларында, аның фикеренчә, гражданнарның ижтимагый әһәмияткә ия булган мөрәҗәгатьләрен игълан итәргә;

9) үз тәкъдимнәрен нигезләп һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясарга, белешмәләр һәм аңлатмалар бирергә;

10) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы утырышлары беркетмәләре эчтәлеге белән танышырга.

4. Депутат тарафыннан Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы утырышында әйтелгән тәкъдимнәр һәм искәрмәләр Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы тиешле комиссия тарафыннан карала һәм тикшерелә.

8 статья. Депутатның Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль

районы Баек авыл жирлеге Советы даими һәм вакытлы комиссияләр эшендә катнашуы

1. Депутат Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советыда үзе әгъза булган комиссияләр эшендә шәхсән катнаша, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр турында фикер алышуда һәм каарлар кабул итүдә катнаша.

2. Депутат үзе әгъза булмаган комиссияләр эшендә катнаша, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр турында фикер алышуда һәм киңәш бирү тавышы хокуки белән каарлар кабул итүдә катнаша ала.

9 статья. Депутатың Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен үтәүдә катнашуы

1. Депутат үз компетенциясе кысаларында Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы һәм аның комиссияләре йөкләмәләренүтәргә тиеш.

2. Депутат Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы һәм аның комиссияләре күшүү буенча муниципаль берәмлек чикләрендә булган Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы органнары һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары, оештырухокукий рәвешләренә һәм милек рәвешләренә бәйсез рәвештә, оешмалар тарафыннан каарларның үтәлешен тикшерүдә катнаша.

3. Йөкләмәне үтәү нәтижәләре турында депутат Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы яисә аның комиссиясенә хәбәр итә

10 статья. Депутат таләбе

1. Депутат Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы утырышларында жирле үзидарә органнарына, жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларына, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы тарафыннан булдырылган яки төзелгән башка органнар житәкчеләренә, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр житәкчеләренә, аларның компетенциясенә керә торган мәсьәләләр буенча, депутат таләбе белән мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат таләбе - депутат мөрәҗәгате, ул Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы каары белән депутат таләбе дип таныла. Депутат таләбе турында тәкъдим депутат яисә депутатлар төркеме тарафыннан язма рәвештә кертелә һәм Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы утырышыда Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә игълан ителә.

3. Депутат таләбе жибәрелгән жирле үзидарә органы житәкчесе, вазыйфаи зат,

муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесе аңа 30 көннән дә соңға калмыйча яки Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы тарафыннан билгеләнгән башка срокта язма формада жавап бирергә тиеш. Жавап депутат таләбе жибәрелгән орган житәкчесе, вазыйфаи зат, муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесе яисә аның вазыйфаларын вакытлыча башкаручы зат тарафыннан имзаланырга тиеш.

4. Таләпнең инициаторы таләптә куелган мәсьәләләрне карауда турыдан-туры катнаша ала. Таләпнен инициаторына аларны карау көне турында алдан, әмма мәсьәләне карау көненә кадәр өч көннән дә соңға калмыйча хәбәр ителә.

5. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы жирле үзидарә органын, жирле үзидарә органының вазыйфаи затын, муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесен Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы билгеләгән вакытка кабул ителгән карарның үтәлеше турында язма жавап бирүгә мәжбүр итәргә хокуклы.

11 статья. Депутат мөрәҗәгате

1. Депутат мөрәҗәгате дип депутатның дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, күрсәтелгән органнарының вазыйфаи затларына, муниципаль предприятие һәм учреждение житәкчеләренә, муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан, оештыру-хокукый формаларына бәйсез рәвештә оешмаларга һәм ижтимагый берләшмәләргә аларның компетенциясенә керүче мәсьәләләр буенча, депутат эшчәнлеге белән бәйле мәгълүмат һәм белешмәләр алу максатыннан, язма мөрәҗәгате санала.

2. Депутат мөрәҗәгате депутат бланкында рәсмиләштерелә һәм депутат тарафыннан мөстәкыйль рәвештә жибәрелә.

3. Дәүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары, аларның оештыру-хокукый формаларына бәйсез рәвештә оешмалар һәм ижтимагый берләшмәләр тарафыннан депутат мөрәҗәгатын карау гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда гамәлгә ашырыла.

4. Депутат мөрәҗәгатенә жавап мөрәҗәгаттә куелган сорауларның асылы буенча булырга һәм мөрәҗәгать жибәрелгән вазыйфаи зат тарафыннан яисә моңа вәкаләтле зат тарафыннан имзаланган булырга тиеш.

12 статья. Депутатның сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат сайлау округы сайлаучылары, шулай ук предприятиеләр, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар колективлары белән элемтәдә тора.

2. Депутат сайлаучыларның мөрәҗәгатын карый, гражданнарны кабул итә, дәүләт хакимиятенең тиешле органнарына, жирле үзидарә органнарына һәм ижтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кертә, шулай ук сайлаучыларны айга кимендә бер тапкыр кабул итә.

3. Депутат сайлаучыларга үз эшчәнлекләре турында алар белән очрашулар вакытында, шулай ук массакуләм мәгълүмат чаралары аша хәбәр итә.

4. Депутат сайлаучыларның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэмин итү буенча чарапар күрә:

алардан кергән тәкъдимнәрне, шикаятыләрне карый, үз вәкаләтләре чикләрендә аларда булган мәсьәләләрне дөрес хәл итүгә ярдәм итә;

гражданнарны кабул итә;

жәмәгатьчелек фикерен өйрәнә һәм кирәк булғанда тиешле дәүләт хакимиите органнарына, жирле үзидарә органнарына тәкъдимнәр кертә.

5. Депутатларның сайлаучылар белән очрашулары маxсус билгеләнгән урыннарда, биналарда, ишегалды территорияләрендә үткәрелә, аларның исемлеге һәм тәртибе муниципаль номатив хокукый актта билгеләнгән.

Депутатның сайлаучылар белән очрашулары Россия Федерациясенең жыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турындағы законнары нигезендә үткәрелә.

13 статья. Депутатның депутат берләшмәләре эшендә катнашуы

1. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы депутаты депутат фракциясе яки карала торган мәсьәләләр буенча уртак эшчәнлек һәм позицияне белдерү өчен төзелә торган төркем составына керергә хокуклы.

2. Фракцияләр һәм башка депутат берләшмәләрен төзү, теркәү һәм аларның эшчәнлеге тәртибе Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы регламенты белән билгеләнә.

14 статья. Депутатның жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы, аның органдары эшчәнлегендә актив катнашуны тәэмин итә торган бөтен хокукка ия.

2. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы депутатның аның сайлау округында башкарыйлан эше, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы, аның органнарының каарлары һәм күрсәтмәләрен үтәве турындағы мәгълуматын тыңларга хокуклы.

3. Жирле үзидарә органнары һәм аның вазыйфаи затлары депутатка аның эшендә кирәkle ярдәм күрсәтәләр, депутатка жирле үзидарә органнары эшчәнлеге, икътисади һәм социаль үсеш программаларын үтәүнен барышы, депутатның тәнкыйди кисәтүләре һәм тәкъдимнәре буенча кабул ителгән чарапар турында мәгълүмат бирәләр, депутатка законнары, муниципаль берәмлекләрнең вәкиллекле органнары эш тәжрибәсен, жәмәгатьчелек фикерен өйрәнүгә ярдәм итәләр.

15 статья. Депутатның вазыйфаи затлар тарафыннан кабул ителүгә хокуку

Депутат үз эшчәнлеге мәсьәләләре буенча Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге жирле үзидарә органнарының,

предприятиеләрнең, оешмаларның, муниципаль милек рәвешендәге учреждениеләрнең вазыйфаи затлары тарафыннан чираттан тыш кабул ителү хокуқыннан файдалана.

16 статья. Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокуқы

Депутат жирле үзидарә органнарыннан, муниципаль оешмалардан һәм аларның вазыйфаи затларыннан депутат эшчәnlеге белән бәйле, закон тарафыннан сер буларак сакланмый торган мәгълүмат алу хокукуна ия.

17 статья. Депутат бурычлары

1. Депутат бурычлы:

1) үз эшчәnlеген гамәлгә ашырганда Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнары, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, жирлек уставын, башка муниципаль хокукий актларны үтәү;

2) гражданныарның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәэмин итү;

3) дайми нигездә, кимендә айга бер тапкыр, сайлаучыларны кабул итү;

4) гражданныарның, аларның оештыру-хокукий формасына карамастан оешмаларның, ижтимагый берләшмәләрнең, дәүләт хакимиите органнарының, жирле үзидарә органнарының мөрәҗәгатьләрен үз вакытында карау һәм аларга үз компетенциясе чикләрендә җавап бирү;

5) сайлаучылар алдында очрашуларда елга бер тапкырдан да ким булмаган санды хисап тоту;

6) депутат вәкаләtlәрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләрне үтәү;

7) «Коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федеरаль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны үтәргә, бурычларны үтәү;

8) әхлак һәм депутат этикасы нормаларын үтәү;

9) дәүләт серен һәм закон тарафыннан саклана торган башка серләрне саклау, шулай ук гражданныарның шәхси тормышына, намусына һәм абруена кагылышлы, депутат вәкаләtlәрен гамәлгә ашыру белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган белешмәләрне таратмау;

10) ел саен хисап финанс елыннан соң килүче елның 30 апреленнән дә соңга калмыйча үзенең керемнәре, чыгымнары, мәлкәте һәм мәлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр, шулай ук гамәлдәге законнар нигезендә үз хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мәлкәте һәм мәлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр тапшыру.

2. Депутат үзенә федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, жирлек Уставы һәм башка муниципаль хокукий актлар белән йөкләнгән башка бурычларны башкара.

18 статья. Депутат вәкаләtlәрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләр

1. Үз вәкаләtlәрен дайми нигездә башкаручы депутат хокуклы түгел:

1) шәхсән яки ышанычлы затлар аша эшмәкәрлек эшчәnlеге белән

шөгыльләнергә;

2) коммерция яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә катнашырга, түбәндәге очраклардан тыш:

а) сәяси партия, һөнәр берлеге органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төzelгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашу, башка иҗтимагый оешманың, торак, торак-төzelеш, гараж кооперативларының, күчемсез милек милекчеләре ширкәтенен гомуми жыелышында (конференция) түләүсез нигездә катнашу;

б) Татарстан Республикасы Законында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Президентына алдан хәбәр итү тәртибендә түләүсез нигездә коммерцияле булмаган оешма белән (сәяси партия идарәсендә, һөнәр берлеге органында, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төzelгән беренчел профсоюз оешмасының сайлаулы органында, башка иҗтимагый оешманың, торак, торак-төzelеш, гараж кооперативларының, күчемсез милек милекчеләре ширкәтенен гомуми жыелышында яки съездда (конференция) катнашудан тыш) идарә итүдә катнашу;

в) муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләр Советы Ассоциациясенә, муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләренә, шулай ук аларның идарә органнарында тәкъдим итү;

г) идарә органнарында һәм гамәлгә куючысы (акционеры) муниципаль берәмлек булган оешманың ревизия комиссиясе алдында түләүсез нигездә муниципаль берәмлек исеменнән оешманы гамәлгә куючы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукий актлар нигезендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен яклау;

д) федераль законнарда каралган башка очраклар;

3) мөгаллимлек, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлектән тыш башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнергә. Шул ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлек, әгәр Россия Федерациясенең халыкара килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса, бары тик чит ил дәүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданнары һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финансланырга тиеш түгел;

4) Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган идарә органнары, попечительләр яки күзәтчелек советлары һәм аларның Россия Федерациясе территориясендә эшләүче структур бүлекчәләре составына керергә.

2. Даими нигездә вәкаләтләр башкаручы депутат граждан административ яки жинаять эше буенча яки административ хокук бозу турында эш буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллек очракларыннан тыш) буларак катнаша алмый.

19 статья. Депутат этикасы

1. Депутат закон, этика һәм әхлак нормаларын да катый үтәргә тиеш, шул исәптән:

1) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы утырышларда билгеләнгән дисциплина һәм регламентны үтәргә;

2) депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә мөнәсәбәтләргә керә торган башка депутатлар, вазыйфаи затлар һәм гражданнарга карата түземлек һәм хөрмәт күрсәтергә;

3) депутат вәкаләтләрен үтәү белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган мәгълүматларны депутат эшчәнлеге белән бәйле булмаган максатларда кулланмаска һәм таратмаска, әгәр бу мәгълүматлар дәүләт, хезмәт, коммерция серен, шәхси яки закон тарафыннан саклана торган башка серне тәшкил итсәләр;

4) жирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелырга һәм шәхсән яки аның якыннарына кагылышлы мәсьәләләрне хәл иткәндә жирле үзидарә органнары, оешмалар эшчәнлегенә, вазыйфаи затларга, муниципаль хезмәткәрләргә һәм гражданнарга йогынты ясау очен депутат статусыннан файдаланмаска;

5) депутат вазыйфаларын объектив башкаруда шик тудырырлык гамәлләр, гаризалар, эшләр, шулай ук аның аbruена яисә Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советына зыян китерә торган конфликтлы ситуацияләрдән тыелырга;

6) вазыйфаларны үтәгәндә мәнфәгатьләр конфликтyna китерә яки китерә ала торган шәхси кызыксынучанлык туганда, бу хакта муниципаль берәмлекнен вәкиллекле органы каары белән расланган тәртиптә Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советына хәбәр итәргә һәм аның мәнфәгатьләр конфликтyn булдырмауга юнәлтелгән каарларын үтәргә;

7) Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы билгеләнгән гавами чыгыш ясау кагыйдәләрен үтәргә.

2. Депутат этикасы бозылган очракта депутатның үз-үзен тотышы турындагы мәсьәлә Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы күшүү буенча тиешле комиссия тарафыннан карала.

20 статья. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыру гарантияләре

1. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруның матди һәм башка гарантияләре законнар, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге уставы, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Баек авыл жирлеге Советы муниципаль норматив хокукий актлары белән билгеләнә.

2. Депутат хокукларының гарантияләре, аларны жинаять яки административ жаваплыкка тарту, тоткарлау, арест, тентү, сорау алу, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылу очракларында, шулай ук аларның торак һәм (яки) хезмәт урынын, аларның багажын, шәхси һәм хезмәт транспорт чараларын, алар тарафыннан кулланыла торган элемтә чараларын тикшергәндә, федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат әйтелгән фикере, тавыш биргәндә белдерелгән позициясе очен һәм аның статусына туры килә торган башка гамәлләре очен жинаять яки административ

жаваплылыкка тартыла алмый, шул исәптән аның вәкаләтләре вакыты чыккач та. Элеге нигезләмә депутат тарафыннан халық алдында мыскыл итү, яла ягу яки федераль закон белән каралган башка хокук бозу очракларына кагылмый.
